

Spis treści

Przedmowa	9
1. Dylematy współczesnej energetyki	13
1.1. Wstęp	13
1.2. Wyzwania współczesnego świata	13
1.3. Rozwój zrównoważony	15
1.4. Wpływ polityki ekologicznej na energetykę	18
1.4.1. Obecny stan środowiska	18
1.4.2. Energetyka głównym winowajcą	22
1.4.3. Środki zaradcze	24
1.4.4. Czynniki sukcesu	27
1.4.5. Bariery	29
1.5. Cele współczesnej polityki energetycznej	30
1.6. Literatura	35
2. Kultury energetyczne współczesnego świata	43
2.1. Wstęp	43
2.2. Opis systemu energetycznego	44
2.3. Pojęcie kultury energetycznej	47
2.3.1. Definicje kultury energetycznej	47
2.3.2. Składniki kultury energetycznej	49
2.3.3. Mierniki kultury energetycznej	49
2.4. Dekarbonizacja gospodarki	50
2.4.1. Zmiany w wykorzystywaniu tradycyjnych źródeł energii	50
2.4.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii	51
2.4.3. Nowe techniki energetyczne	57
2.5. Poprawa sprawności przetwarzania energii pierwotnej	59
2.6. Poprawa sprawności wykorzystania nośników energii	61
2.7. Poszanowanie energii przez użytkowników	64
2.8. Liberalizacja rynków energii	71
2.9. Typy kultur energetycznych	72
2.10. Proces zmiany kultury energetycznej	78
2.11. Literatura	83

3. Socjologiczne aspekty energetyki	92
3.1. Wstęp	92
3.2. Socjologia energii	92
3.2.1. Historyczne teorie energetyczne	93
3.2.2. Współczesne teorie energetyczne	94
3.2.3. Potencjał socjologii energii	96
3.2.4. Wkład socjologii w rozwój energetyki (przykłady)	99
3.3. Badania opinii publicznej	102
3.3.1. Pojęcie opinii publicznej	103
3.3.2. Metody badania opinii publicznej	105
3.3.3. Wykorzystywanie wyników badania opinii publicznej	106
3.3.4. Typowe błędy przy badaniu opinii publicznej	107
3.3.5. Stopień wiarygodności opinii publicznej	108
3.3.6. Badania opinii publicznej w zakresie energetyki	109
3.4. Metody kształtowania opinii publicznej	110
3.4.1. Komunikacja władz ze społeczeństwem	110
3.4.2. Rola mediów w kształtowaniu opinii publicznej	111
3.4.3. Rola ekspertów w kształtowaniu opinii publicznej	113
3.4.4. Problemy ryzyka w oczach opinii publicznej	114
3.4.5. Manipulowanie opinią publiczną	119
3.5. Wpływ opinii publicznej na decyzje polityków	122
3.5.1. Związki państwa z opinią publiczną	122
3.5.2. Przyczyny nieufności do rządu	123
3.5.3. Badania wpływu opinii publicznej na decyzje rządu	124
3.5.4. Kto powinien być decydem w sprawach energetyki?	127
3.5.5. Paternalizm w energetyce	128
3.5.6. Partycypacja społeczna w polityce energetycznej	129
3.5.7. Badania wpływu opinii publicznej na decyzje energetyczne	132
3.6. Społeczne aspekty zmiany kultury energetycznej	133
3.6.1. Ogólny stosunek społeczeństwa do sektora energetycznego	133
3.6.2. Ogólny stosunek sektora energetycznego do społeczeństwa	134
3.6.3. Czynniki zmiany kultury energetycznej	135
3.6.4. Metody kształtowania zachowań użytkowników energii	136
3.6.5. Edukacja energetyczna społeczeństwa	141
3.6.6. Metody pozyskiwania akceptacji społecznej dla nowej kultury energetycznej	146
3.6.7. Wpływ stylu życia na kulturę energetyczną	148
3.6.8. Efekt „odbicia się”	155
3.6.9. Badania zachowań odbiorców energii	156
3.7. Literatura	158
4. Stosunek społeczeństw do nowej kultury energetycznej	166
4.1. Wstęp	166
4.2. Stosunek społeczeństw do wyzwań współczesnego świata	167
4.2.1. Stosunek społeczeństw do zagrożeń cywilizacyjnych	167
4.2.2. Stosunek społeczeństw do efektu cieplarnianego	170
4.2.3. Percepcja szkodliwego wpływu energetyki na środowisko	172
4.3. Znajomość energetyki przez społeczeństwa	174
4.4. Stosunek społeczeństw do paliw kopalnych	178
4.4.1. Stosunek społeczeństw do węgla	178
4.4.2. Stosunek społeczeństw do ropy naftowej	180
4.4.3. Stosunek społeczeństw do gazu ziemnego	181
4.5. Stosunek społeczeństw do energii jądrowej	181
4.6. Stosunek społeczeństw do energii odnawialnej	188
4.6.1. Poparcie dla źródeł odnawialnych	189
4.6.2. Chęć pokrywania wysokich kosztów produkcji	193
4.6.3. Stosunek do energii wiatrowej	196
4.6.4. Stosunek do biomasy i biopaliw	200
4.6.5. Stosunek do innych źródeł odnawialnych	201

4.7. Stosunek społeczeństw do nowych technik energetycznych	204
4.8. Stosunek społeczeństw do oszczędzania energii	207
4.9. Stosunek społeczeństw do liberalizacji rynków energii	214
4.10. Literatura	217
5. Protesty społeczne przeciw inwestycjom energetycznym	221
5.1. Wstęp	221
5.2. Syndrom NIMBY	221
5.2.1. Definicja zjawiska	221
5.2.2. Rozmiary i skutki zjawiska	222
5.2.3. Rozwój badań nad konfliktami lokalizacyjnymi	224
5.3. Przyczyny protestów społecznych	224
5.3.1. Przyczyny polityczne	225
5.3.2. Przyczyny socjologiczne	226
5.3.3. Przyczyny ekonomiczne	227
5.3.4. Przyczyny etyczne	228
5.4. Rodzaje protestów społecznych	229
5.5. Sposoby rozwiązywania konfliktów lokalizacyjnych	231
5.5.1. Metody autorytarne	231
5.5.2. Metody ekonomiczne	234
5.5.3. Metody partycypacyjne	238
5.5.4. Analiza porównawcza metod	242
5.6. NIMBY a energetyka jądrowa	242
5.7. NIMBY a energetyka wiatrowa	247
5.8. Literatura	252
Zakończenie	254
Wykaz rycin	258
Wykaz tabel	259